

I když první soud neřešil otázku spoluviny poškozeného, jednáje o právním důvodu nároku, může soud odvolací je-li tu patřičné zjištění stavu věci, sám otázku tu rozhodnouti. — Neuzavření závor na plošině na protější straně nástupiště jest příhodou v dopravě, třeba tu není předpisu.

Náhradní nárok žalobcův proti železničnímu eráru pro utrpený úraz, jež první soud po právním důvodu zcela uznal, byl uznán soudem odvolacím jen ze dvou třetin po právu. Důvody: Mezi stranami jest nesporno, že žalobce, nastupuje do železničního vozu, spadl s plošiny vozu při otevírání vagonových dveří s plošiny vedoucích. První soud pokládá tuto nehodu žalobcovu za příhodu v dopravě. Leč náhledu tomu nelze přisvědčiti. Ne každé poškození, po případě usmrcení v provozu dráhy lze považovati za příhodu v dopravě. Jako taková přichází v úvahu jen od normy se odchylojící událost v železniční dopravě, která je sama o sobě způsobitou, by člověka poškodila neb usmřila.

Žalobce označoval za takovou příhodu v první řadě nedostatečné osvětlení a v druhé, že nebyla protější strana plošiny u schůdků uzavřena.

Pokud jde o první okolnost, zjistil první soud, že osvětlení bylo dostatečné, pokud se týče, že by i při použití ostatních světel nádražních na sporné plošině nebylo se docílilo jasnějšího světla. Při tom však zároveň zjistil, že pro stín, jež na uvedenou plošinu, s které žalobce spadl, vrhalo čelní plechové zábradlí, nebylo vidět konce plošiny a přechodu jejího na stupátko, konec plošiny zřejmým se stal, až teprve když se dveře vozu otevřely. Pokud se týče toho, že nebyla plošina vozu na straně nástupu protilehlé uzavřena ochranným opatřením, ač takové na voze bylo, jest zjištěno, že železniční vůz, kterého žalobce k jízdě chtěl použítí a do kterého nastupoval, má zařízený vstup ze plošiny dveřmi umístěnými nikoli uprostřed vozu, nýbrž těsně při svém kraji, takže dveře jsou od konce plošiny, tudíž od stupátka jen 16 cm vzdáleny, že dveře otevírají se ven do plošiny, zabírají téměř celou šíři plošiny samé, takže se při otvírání nedají obkročiti a že vzhledem na položení nádraží v Ž. B., kde žalobce nastupoval, nalézala se tato dvířka vstupní na straně nástupu protilehlé a otevírala se k žalobci, tudíž směrem nástupu.

Dráha jest zajisté povinna postarati se o bezpečnost cestujících, jí používajících k jízdě, a také pravidelně jest o takovou

bezpečnost postaráno, takže obecnost v tom směru na tuto obvyklost spolehnutí se může a s ní počítá. Uváží-li se nyní celé zařízení železničního vozu, jehož žalobce použití chtěl k jízdě své, jeví se ta okolnost, že nebylo tu opatřeno, aby ve stanici Ž. B., kde nastupovalo se na plošinu vozu zmíněného se strany opačné, než byla na plošině umístěna vstupní vagonová dvířka, byla příční strana plošiny proti nástupu, tedy těsně u dvířek se nalézající, uzavřena, jako příhoda v dopravě, poněvadž okolnost ta sama o sobě jest způsobitou přivoditi nebezpečí pro tělo lidské a jest odchylkou od pravidelnosti v tom spočívající, že o bezpečnost osob při nástupu do železničních vozů jest vždy náležitě postaráno. To platí v daném případě tím spíše, že v ono místo plošiny vozu, kde umístěna byla vstupní vagonová dvířka, totiž na její protější konec od nástupu a na stupátko při něm padal stín, takže tu bylo i nedostatečné osvětlení, pro kteréž cestující do vozu vstupující okraje plošiny a stupátka neviděl.

Za takového stavu, když dvířka umístěna jsou až při samém protějším konci plošiny a otevírají se proti nastupujícímu pasažéru, takže, zabírajíce při otevírání celou šíři plošiny, jsou mu při vstupu překážkou, jest nedostatek ochranného opatření, jinak obvykle všude se vyskytujícího, odchylkou od pravidelnosti, tudíž příhodou v dopravě. Není nutným předpokladem příhody v dopravě, aby tu byla odchylka o d d a n ý c h p ř e d p i s ů, neboť nedodržení či porušení předpisů se nevyhledává, již každá neobvyklost, odchylka od pravidla, vtiskuje události ráz příhody v dopravě a taková tu je v použití vozu neobvyklého zde typu bez ochranného opatření, kde by bylo takové s ohledem na zařízení vozu a nedostatek osvětlení plošiny v noci žádoucí. A poněvadž právě z této příhody vznikl žalobcův úraz, neboť kdyby plošina napříč na protější straně byla ať jakýmkoli způsobem proti spadnutí zabezpečena bývala, nebyl by žalobce mohl spadnouti, pozůstává jím uplatňovaný nárok po právu, jelikož se straně žalované nepodařilo prokázati žádný z exkulpačních důvodů v § 2. zák. o ruč. žel. uvedených.

Ať již tedy účel závěr postranních, jež se nalézaly na voze typu ABC č. 9400, do kterého žalobce vstupoval, jest jakýkoliv a třeba i neexistovaly předpisy pro zřízence dráhy, zvláště pro personál vlak provázející o těchto závěrách plošinu napříč uzavírajících, tolik lze bezpečně usouditi, že za daných poměrů takového opatření ochranného bylo na plošině potřebí a že nedostatek jeho zakládá příhodu v dopravě, poněvadž vstup cestujícího obecnstva do železničních vozů za účelem jízdy patří k dopravě a při ní pravidelně o všelikou bezpečnost jest postaráno.

O tom, že tuto okolnost, za příhodu v dopravě uznanou, žalobce nezavinil a že tu není ani žádného jiného exkulpačního důvodu v § 2 cit. zák. uvedeného, nemůže býti pochybnosti.

Nastává jediné otázka, zdali žalobce snad svůj úraz nespolutavnil, jakž žalovaná rovněž namítala. V tom směru ovšem nespřávně domnívá se první soud, že otázku tuto řešiti sluší až při zjišťování objemu požadované náhrady škody.

Nebyla-li příhoda v dopravě, z které úraz žalobcův vzešel, jedinou příčinou úrazu, nýbrž vzešel-li tento úraz jeho ještě z další příčiny, jím zaviněné, pak není uplatňovaný nárok cele proti eráru po právu, nýbrž vedle příhody v dopravě, při níž se vina dráhy předpokládá, konkuruje i jeho spoluzavinění, a platí tu ustanovení § 1304 ob. z. obč., že nésti musí škodu poměrným dílem.

A takový případ souběžné viny poškozeného tu jest.

Žalovaná strana vytýká v tom směru i neúplnost řízení, že nebyl proveden důkaz znalci o neopatrném počínání žalobcově. Než důkazu toho není potřebí. Neboť jak si počínal žalobce, jest zjištěno, pokud se týče nesporno, a otázka, je-li tu s ohledem na tato zjištěná fakta zavinění, totiž nedostatek patřičné opatrnosti, jest otázka právního posouzení, již rozluští soud sám.

Jak zjištěno, bylo nádraží při nástupu žalobcovu do vozu dostatečně osvětleno a i plošina vozu, do kterého žalobce nastupoval, byla mimo zadní část, kde se končila na protější straně u stupátka, přiměřeně osvětlena, takže jen okraj její, kde přecházela ve stupátko, nebylo znáti, poněvadž tam padal stín.

Z toho dá se souditi, že žalobce viděl a musil viděti, že vstupní dveře vagonové, s plošiny do vozu vedoucí, nenalézají se uprostřed, nýbrž na protějším kraji vagonu. Když tedy přece do tmy postoupil za kliku dveře k sobě otevíraje, místo aby dveře celou šíří plošiny zabírající napřed naplno až k čelu vozu otevřel a teprve se strany, s které nastupoval, do nich vnikl, ač věděti musil, že dvířka jsou u konce plošiny, a ve stínu neviděl, je-li proň na druhé straně plošiny dost místa a je-li tato plošina uzavřena, nezachoval dostatečné opatrnosti, jakou každý člověk zdravých smyslů ve své záležitosti vynaložiti jest povinen dle § 1297 obč. z. Při nástupu nebylo žádného nutného chvatu. Šířka vozů železničních jest známa a jemu tím spíše, že přiznává, že často cestuje. V osvětlení tehdejšímu musil viděti, kde dvířka s plošiny byla. Proto neměl, aby zachoval náležitou opatrnost, postupovati při otevírání jich za dvířka ke

druhému konci plošiny, na který pro stín viděti nebylo, nýbrž nejsa nijak tísněn, mohl dveře k sobě otevřítí a ustoupiti, byť i tak při obyčejných dveřích otevíratí zvykem nebylo. Právě toto zanedbání péče a opatrnosti, jaká se předpokládá u každého člověka i obyčejných schopností, zakládá dle § 1297 obč. z. zavinění nedopatřením. Jelikož pak toto zaviněné neopatření na straně žalobcově bylo spolupříčinou jeho úrazu, jenž, kdyby byl žalobce s náležitou opatrností jednal, rovněž mohl býti zamezen, musí i následky tohoto svého zavinění, tudíž následky úrazu svého vedle § 1304 obč. z. přiměřeně k své vině nésti.

Rozhodl-li tedy první soud, že žalobní nárok co do důvodu trvá cele po právu, posoudil věc po stránce právní nesprávně.

Zbývá jen vyšetřiti ještě poměr, v jakém podle míry svého zavinění žalobce následky svého úrazu musí nésti sám. Uváží-li se, že na straně žalobcově je pouhé nedopatření, tedy žádná hrubá nedbalost, kdežto proti této stojí jaksi dvě příčiny, jež spolupůsobily se strany dráhy, totiž nedostatek osvětlení na konec plošiny a na protější stupátko, dále nedostatek závěru plošiny na protější straně od nástupu, jeví se poměr 2 : 1 přiměřeným a to tím spíše, že opominutí ochranného opatření, třeba nebylo předpisem nařízeno, za daných poměrů jeví se daleko těžším zanedbáním péče pro bezpečnost cestujících dráze všeobecně předepsané. Dá se tudíž v daném případě poměr stanoviti a sice tak, že žalobce jednou třetinou, žalovaná strana pak dvěma třetinami dle § 1304 obč. z. jsou povinni následky úrazu nésti.

D o v o l á n í žalovaného eráru nejvyšší soud nevyhověl.

Dovolání opírané o dovolací důvody č. 2 a 4 § 503 c. ř. s. je bezdůvodno.

Třebas bylo správně, že procesní soud nerozřešil otázky po případné spoluvině žalobcově na úraze jemu se přihodivším, nespočívá přece rozsudek soudu odvolacího, jenž se nevyhýbá řešení této otázky, na vadě řízení kvalifikované dle § 503 č. 2 c. ř. s. Neboť způsob, jak si počínal žalobce vstupuje do vlaku, a osvětlení tehda panovavší — a jen na těchto okolnostech vybudován je výrok o žalobcově spoluvině — byly již v rozsudku prvním zjištěny, resp. nepopřeny; otázka však, zda tyto okolnosti ospravedlňují předpokládati spoluvinu žalobcovu, je otázka právní, jakáž může býti soudem odvolacím rozřešena i tehda, nestalo-li se tak soudem procesním, beze zrušení rozsudku a vrácení věci k novému projednání a rozhodnutí, a zejména bez opatření si o tom posudku znaleckého. Nezávažnost navrhovaného důkazu o účelu závěr postranních byla již

případně dovozena v rozsudku stolice odvolací i stačí poukázati k těmto důvodům.

Ani nesprávného právního posouzení věci tu není

Soud odvolací rozřešil případně a bez právního omylu jak otázku v úvahu zde přicházející události v dopravě a její příčinné souvislosti s tělesným poškozením žalobcovým, tak i otázku spoluviny žalobcovy a revise marně se namáhá vyvrátiti tyto případné důvody. Otázka, jsou-li veškeré železniční vozy takového druhu opatřeny dvířkami plošinovými, resp. ochrannými opatřeními u plošin, je naprosto nezávažná. Se stanoviska příhody v dopravě jakožto události odchylné se od pravidla stačí, že zpravidla taková zařízení tu jsou, že dále — a to obojí všeobecně známo — mají za účel zameziti spadnutí osob zdržujících, resp. pohybujících se na plošině a že v případě přítomném tu vskutku byla. Za těchto okolností znamená však neuzavření závor na straně protější nástupišti, jakož soud odvolací případně odůvodnil, vzhledem ke konkrétním poměrům událost v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel., a to bez ohledu na to, je-li personál železniční dle služebních předpisů povinen dvířka tato uzavíratí čili nic; neboť pojem události v dopravě je širší a nadto též dočista rozdílný od pojmu zavinění orgánů železničních, jelikož při něm jde jen o odchylku dotyčné události od pravidla. Že prosté spuštění sklopných dvířek, jež tu již byla, nebylo pro správu železniční spojeno s technickými obtížemi, jež by šly za meze rozumných požadavků, ani s nesmírným nákladem, je zřejmo, po této stránce je revise právě tak nerosozumitelná, jako pokud brojí proti předpokladu soudu odvolacího, že by žalobce nebyl mohl spadnouti, kdyby byla dvířka bývala zavřena. Zda a jaký jiný úraz by se mu byl po případě i pak mohl přihoditi, může zůstatí stranou, poněvadž právě o to zde nejde.

Je-li tu tedy událost v dopravě a je-li zjištěna příčinná souvislost mezi touto událostí a tělesným poškozením žalobcovým, je neudržitelný náhled revise, že si žalobce svůj úraz úplně sám zavinil.

Soud odvolací určil konečně případně též poměr žalobcovy spoluviny k události dopravní, jež na nehodu jeho příčinně spolupůsobila. Také v tomto ohledu stačí, aby uvarováno se bylo zbytečnému opakování, odkázati revisi na zcela správné a zevrubné, vývody jejími nevyvrácené důvody rozsudku soudu odvolacího.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne
16. října 1917 čj. Rv-II 378-17. Dr. Kasper.